

Η ΑΘΑΝΑΤΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΨΥΧΗ ΚΑΙ Η 25 ΜΑΡΤΙΟΥ 1821.

Γράφει ο Δημήτρης Μπάκας.

**«Κι αν πέσαμε σε πέσιμο πρωτάκουστο
και σε γκρεμό κατρακυλήσαμε
που καμιά φυλή δεν είδε ως τώρα
είναι γιατί με των καιρών το πλήρωμα
όμοια βαθύ εν' ανέβασμα μας έμελλε προς ύψη ουρανοφόρα»
(Κ. Παλαμάς)**

Τα καριοφίλια του 21 κελαηδούν και σήμερα στην Εθνική μας μνήμη. Οι λαμπρές ώρες του Γένους σέρνουν ξανά, στα έκθαμβα μάτια μας, έναν απ' τους χορούς των **θριάμβων τους**.

Διακόσια τρία χρόνια από τότε! Σήμερα, που προβάλλουν ωμές τόσες αντιθέσεις ανάμεσα στο τότε και στο τώρα. Τώρα που, κάτοχοι απείρως περισσοτέρων αγαθών, **περιφρονώντας στυγνά ηθικές αξίες, ανθεί ο ανεύθυνος ή ρυπαρής λόγος, διαδίδονται εκφυλιστικά φαινόμενα και τραυματίζονται θεσμοί.** Τώρα η Επέτειος της Εθνεγερσίας λαμβάνει ξεχωριστό νόημα. Πρέπει ν' αποτελέσει ερέθισμα για να συγκρίνουμε καταστάσεις και ήθη. Να αναμετρήσουμε τις δυνάμεις μας. **Να**

διασώσουμε και διευρύνουμε, ό,τι είναι υγιές, αποβάλλοντας τα νοσηρά συμπτώματα προσπαθώντας να ξεριζώσουμε τις αιτίες τους.

Η ευθύνη μας είναι μεγάλη και η αντίδραση υψηλό χρέος μας.

Ο εορτασμός αυτός πρέπει να είναι ένας ύμνος, θρήνος και λογισμός. Ύμνος για το **θεσπέσιο εθνικό τόλμημα**, που συγκλόνησε τον ελληνικό χώρο και συγκίνησε ολόκληρη την τότε ανθρωπότητα και είχε ως απόληξη την αποκατάσταση της **ανεξαρτησίας της Ελλάδας**. Αλλά και μνημόσυνο **θρηνητικό και δοξαστικό συνάμα**, για τις ανθρώπινες υπάρξεις, που η θυσία τους υπήρξε το βαρύ τίμημα της Εθνικής Ελευθερίας. Επίσης και **λογισμός** για τις **κινητήριες δυνάμεις** του υπόδουλου γένους. **Την αθάνατη ψυχή του ελληνικού Γένους.**

Εύλογο το ερώτημα: **Πώς κατορθώθηκε η Επανάσταση;** Δεν υπήρξε ένα απλό ιστορικό γεγονός δεκτικό ερμηνείας με κοινωνιολογικές εξηγήσεις, αλλά μια **υπεύθυνη πράξη ηθικής πρωτοπορίας ολοκλήρου του Έθνους.**

Το Έθνος **δεν είχε παύσει ποτέ να υπάρχει.** Δεν υποτάχθηκε, ούτε στους Ρωμαίους, ούτε στους Φράγκους, ούτε στους Οθωμανούς. **Επέζησε υπόδουλο και διατήρησε τη γλώσσα του, τα ήθη του και τις δημιουργικές του ικανότητες και την αυτοσυνειδησία.**

1453! Στου Ρωμανού την πύλη γκρεμίζεται ο Δικέφαλος. Η Βασιλίδα των πόλεων, η **Κωνσταντινούπολη**, που χίλια χρόνια στάθηκε ο ακοίμητος φρουρός του πολιτισμού όλης της Ευρώπης, ο Πρόμαχος της Ελευθερίας, ο Ακατάβλητος ακρίτας, πέφτει στα χέρια των βαρβάρων. Πυκνό σκοτάδι απλώνεται παντού. «Και ήταν όλα σιωπηλά, γιατί τα σκίαζε η φοβέρα και τα πλάκωνε η σκλαβιά». **Η Ελλάδα, η τρισένδοξη, η καθοδηγήτρα της Ανθρωπότητας αλυσωμένη, λησμονημένη, ολάρφανη και απελπισμένη!**

Όλοι την περιγελούν και την εμπαίζουν. Της τάζουν βοήθεια αλλά τη γελούν πικρά. Μένει όμως η **ψυχή του γένους ολοζώντανη.** Στο Γένος αυτό, το αυτοφυές και ανθύπαρκτο, το αξερίζωτο και το αμάραντο, το ικανό να ζήσει και στο πιο χέρσο, το πιο άνυδρο, το πιο λιθόσπαρτο **χωράφι της πατρικής Γης** εμπιστεύθηκε η θεία πρόνοια τη **ρανίδα** του ελληνικού αίματος, τον **κόκκο** του Ελληνικού σπέρματος, την **αχτίδα** του ελληνικού πνεύματος.

Και έφτασαν τα προφητευμένα χρόνια! Οι προαγγελμένοι καιροί ήρθαν! Το πονεμένο ερωτηματικό του Ρήγα Φεραίου: «Ως πότε παλλη-

κάρια» πήρε την καταφατική απάντηση στο μοναστήρι της Αγίας Λαύρας: **«Ποτέ πια σκλάβοι»**. Η ψυχή του γένους όρθωσε κορμιά.

Όπλισε χέρια. Γέμισε ψυχές. Βογγητά, μοιρολόγια, προσευχές και τραγούδια, οι χρησμοί και τα παραμύθια τόσων αιώνων συναντήθηκαν σε μια και μόνο μυριόστομη ανακραυγή: **«Ελευθερία ή θάνατος»**.

Στις **14 Σεπτεμβρίου 1814** ο **Σκουφάς, ο Τσακάλωφ και ο Ξάνθος**, υποκινούμενοι από φρόνημα πατριωτικό υψηλού βαθμού, έδωσαν την εκκίνηση προς την πολυφρόντιδη και μυστικότερη προετοιμασία για το Μέγα Εθνικό Μυστήριο, την απελευθερωτική Επανάσταση του Ελληνικού Έθνους. Η παράτολμη επιχείρηση χρειάστηκε και την υπεύθυνη πρωτοβουλία τολμηρών ανδρών. Η Επανάσταση **αποφασίζεται από ηθικό πάθος** με υπερεκτίμηση των δυνατοτήτων και με υποτίμηση των κινδύνων.

Και **οι πεντακόσιες χιλιάδες ψυχές**, τόσες είχαν απομείνει στα **368 χρόνια της σκλαβιάς**, που μέχρι χθες ήταν άβουλοι ραγιαδες ξεσηκώθηκαν! **Άστραψαν σπαθιά. Κελάηδησαν καριοφίλια**. Και οι Λευτεριά «απ' τα κόκαλα βγαλμένα των Ελλήνων τα ιερά» αναστήθηκε ματωμένη στην πανάρχαια κοιτίδα της. **Και το θαύμα έγινε**. Μια λάβα ενθουσιασμού ακράτητου πλημμύρισε τη σκλαβωμένη γη. **Λάμψη θεϊκή σκορπίζει το φόβο της σκλαβιάς και της καταφρόνησης**. Και η Λευτεριά **φτερουγίζει παντού**:

**«Λάμψιν έχει όλη φλογώδη Χείλος μέτωπο οφθαλμός
Φως το χέρι φως το πόδι Και όλα γύρω σου είναι φως»**

Παιάνες παντού και θούρια ακούγονται. Ξεσηκωμός απ' άκρη σ' άκρη. Και ο εικοσάχρονος Εθνικός ποιητής πολεμώντας με τη θεϊκή του πέννα ψέλνει: «Ακούω κούφια τα ντουφέκια ακούω σμίξιμο σπαθιών ακούω ξύλα, ακούω πελέκια ακούω τρίξιμο δοντιών».

Ανάσταση πέρα ως πέρα. Μεθύσι αθάνατο, πραγματικό. Άνοιξη! Ώρα Θεού! Ώρα Ελλάδας: «Μάγεμα η φύση και όνειρο στην ομορφιά και χάρη, η μαύρη πέτρα ολόχρυση και το ξερό χορτάρι με χίλιες βρύσες χύνεται, με χίλιες γλώσσες κραίνει όποιος πεθαίνει σήμερα χίλιες φορές πεθαίνει».

Ξεπροβάλλουν ο αρματωλός και ο γραμματικός. Ο καπετάνιος και ο δάσκαλος. Άνδρες του σπαθιού και άνθρωποι του λόγου. Ονόματα εδώ και εκεί, φημισμένα παραδειγματικά. Οι ανδρειωμένοι των παραμυθιών περισσότερο, παρά οι ξεχωρισμένοι των ιστορικών χρονικών.

Ολίγα ονόματα που θα μιλήσουν για όλα τ' άλλα. **Κολοκοτρώνης, Καραϊσκάκης, Κανάρης, Σαχτούρης, Μιαούλης, Καψάλης, Μπότσαρης,**

Παπαφλέσσας, Τζαβέλας, Νικηταράς, Μαυρομιχάλης Και που τελειώνει η ποίηση και που αρχίζει η ιστορία!!! Και προελαύνουν εμπρός, **ο σταυρός του Παπά, το δαυλί του μπουρλοτιέρη, η φουστανέλα, το καριοφίλι. Άτακτοι θρυλικοί. Δύσκολα πειθαρχούντες, εύκολα συγχεόμενοι στην προοπτική του πίνακα. Ισοπεδωτικοί, προσωπολάτρες. Πρωτογενείς. Ηρωικοί, Ομηρικοί, περισσότερο πλήττουν τη φαντασία, σταματούν το λογισμό. Δύσκολα μπορείς να καταλάβεις αν έρχονται να χτυπήσουν τον αλλόφυλο ή να χτυπηθούν μεταξύ τους!**

Η Ελληνική ψυχή, η Ελληνική στάση ζωής, το Αθάνατο Κρασί του ποιητή Κωστή Παλαμά, ήταν εκείνη που το 21 μετάδωσε την ελπίδα σε ηφαιστειακή έκρηξη.

Εμείς! Ο δυτικός τρόπος ζωής αναζητούσε, πάντοτε, το αιώνιο ανθρώπινο πρόταγμα, την ευδαιμονία, που αναζητούσε στην κατανάλωση όσο το δυνατόν, περισσότερων υλικών αγαθών. Ο άνθρωπος από πολιτικό ον καθίσταται σταδιακά άτομο-ύπαρξη. Είμαστε μπροστά στο θρίαμβο της κατάλυσης όλων των δεσμών κοινωνικής συνοχής. Ζούμε στην εποχή της μαζικής κοινωνίας και του εγωτισμού.

Άρχισε η αποκαθήλωση όλων των αξιακών συστημάτων. Η οικογένεια χαλάρωσε. Ο δάσκαλος κατέβηκε από την «έδρα» του. Ο ιερέας παραμερίσθηκε για να πάρει τη θέση του ο αναλυτής του χρηματιστηρίου. Καταργήθηκε, φιλοσοφικά, και ο Θεός και αντικαταστάθηκε από το χρήμα σε ρόλο πανάκειας. Ο σχολιαστής των ΜΜΕ πήρε τη θέση του διαφωτιστή. Το Πανεπιστήμιο, ως πηγή γνωστικού φωτός, αλλοτριώθηκε. Από σύνθεση του δημόσιου χώρου. Υποχώρηση της νομιμοφροσύνης. Η αιδώς τέθηκε σε διαρκή αργία. Κυρίαρχη η εγωιστική λατρεία της ατομικής ευτυχίας. Μαζική παραγωγή και κατανάλωση και ο άνθρωπος κατέστη ένα καταναλωτικό ον, πελάτης και εργαλείο!

Το εγώ βρίσκει θαλπωρή στο σκοτεινό και απομονωμένο ατομικό του σπήλαιο. Ακούει, τυφλωμένο από το προσωπικό του συμφέρον, μόνον τον αντίλαλο της φωνής του και νομίζει, ότι κατέχει την αλήθεια. Αποκοπή κάθε συναισθηματικού δεσμού. Το «εμείς» διαγράφηκε και απέμειναν οι όροι «αυτοί» ή οι «άλλοι». Αποδυναμώθηκε συθέμελα ο κοινωνικός ιστός. Φθάσαμε στο άλλο άκρο της υπερβολής. Στην κατάργηση όλων των αξιών! Βιώνουμε μια οδυνηρή κρίση, που συνιστά θρίαμβο της αταξίας.

Το δικό μας χρέος σήμερα είναι να αποκαταστήσουμε την τιμή της Πατρίδας μας.

Δυσκολότατο! Όχι όμως ακατόρθωτο. Είναι αθεράπευτα επιτακτικό. Οφείλουμε, όμως, να βελτιοδοξούμε. Το μπορούμε όλοι μαζί. Απαιτείται υπομονή, επιμονή και κόπος.

Στα δύσκολα πάντοτε ξεχώριζαν οι πρόγονοί μας. Οφείλουμε να κάνουμε το πρώτο μεγάλο βήμα. Να γίνουμε πάλι «εμείς» με τη διπλή του έννοια. Να γίνουμε ένα αρμονικό όλο. Να επαναφέρουμε σταδιακά στο άριστο μέτρο τις αξίες συνοχής.

Την κατανόηση της πραγματικότητας, την ωραιότητα των ανθρωπινων σχέσεων και την απόδοση της δικαιοσύνης, κοντολογίς, την ηθική πράξη.

Να καταργήσουμε την προσωπική μας αυθεντία. Με δημιουργικό διάλογο να οδηγηθούμε στη συναίνεση. Από την επιβολή απόψεων αναδύονται πάντα αντίπαλοι. Ο διάλογος, όμως, απαιτεί ενσυναίσθηση. Να μπαίνουμε στη θέση του άλλου και να θεωρούμε το διπλανό ίσο με εμάς. Τότε συντίθενται αρμονικά η ελευθερία, με την ισότητα μέσα στην αδελφότητα της αγάπης.

Τότε δημιουργείται το υπέροχο συναίσθημα του να ανήκουμε σε μια ομάδα, που θέλουμε να ανήκουμε, αλλά και εκείνη μας θέλει. Τότε δημιουργούνται ακατάλυτοι δεσμοί. Κορυφαίο πρότυπο η αρμονική οικογένεια. Ύπατος σκοπός η Πατρίδα, ως υγιής οντότητα ισάξια της θέσεως, η οποία Της αρμόζει στο παγκόσμιο σκηνικό.

Πιστεύουμε ότι είναι μοναδικός και μοναχικός μας δρόμος. Ανηφορικός δύσβατος και κοπιώδης, αλλά δυστυχώς δεν έχουμε άλλη επιλογή. Κανένας δεν πρόκειται να μας βοηθήσει. Μόνον έτσι η Ελλάδα θα καταστεί υγιής και στέρεα εθνική και πολιτική οντότητα.

Τιμούμε ειλικρινά τους νεκρούς μας μόνον εάν δώσουμε και τηρήσουμε την υπόσχεση ότι θα διατηρήσουμε την Ελλάδα μας υψηλά, εκεί που αρμόζει στην Ιστορική Της θέση, επιβεβαιώνοντας τα λόγια του Εθνικού Ποιητή μας:

«Κλείσε μέσα στη ψυχή σου την Ελλάδα και θα δεις να λαχταρίζει κάθε είδος μεγαλείου».

**Δημήτρης Μπάκας.
25 Μαρτίου 2024.**